

KRITIKA ČISTE VJERE (XXXIII)

Obrada pitanja smisla vjere koja slijedi nije namijenjena za one koji imaju gotove odgovore, niti za one koji sve znaju. Ova rasprava namijenjena je za 'ulu-l-elbāb, vlasnike razuma, koji znaju da ne znaju i zato pitaju da bi saznali ono što ne znaju. Ova rasprava je kritika čiste vjere. Nipošto, kritika čiste vjere nije antiojera! Kritika čiste vjere je duhovni i misaoni napor da se izmjeri moć vjere u njenoj transcendentnoj i imanentnoj pojavnosti. Kritika čistog uma izvodi se iz pitanja: Šta mogu da znam? Šta mogu da činim? I čemu mogu da se nadam? Paralelno tome, kritika čiste vjere izvodi se iz pitanja: Kako mogu da vjerujem? Kako mogu da djelujem? I kako mogu da se spasim?

Obavijest

Nastavak tekstova *Teološke dileme*: "Kritika čiste vjere", autora Mustafe Cerića, reisu-l-uleme (1993.-2012.), koji su objavljivani u *Preporodu* (XXX nastāvaka), od sada će biti objavljivani samo na portalu Centra za dijalog - Vesatijja: www.cdv.ba.

Molimo naše vjerne čitatelje da to uvažavaju i nastave čitati, kao i do sada u polumjesečnom izdanju. Naš cilj je da napišemo stotinu nastāvaka, te da to objavimo kao knjigu, ako Bog dâ. Budite s nama na ovom putu traženja smisla čiste vjere, kao uspjeha na Ovome i spasa na Drugome svijetu!

Piše: dr. Mustafa Cerić, reisu-l-ulema (1993. - 2012.)

Vjera je zavjet (12)

CXIX

Vjera u smisao postojanja Ovog svijeta

Postoje dvije vrste ljudi: jedna koja misli i vjeruje da Ovaj svijet ima smisla i druga koja misli i vjeruje da Ovaj svijet nema smisla. Treća vrsta ljudi, koja je indiferentna naspram pitanja smisla postojanja svijeta, nije relevantna da se njome ovdje bavimo.

Ova vrsta ljudi naziva se u Kur'anu *ghāfilūn* ("ravnodušni ili nezainteresirani"). ...*Oni imaju srca, ali ne razumiju; oni imaju oči, ali ne vide; oni imaju uši, ali ne čuju; oni su kao životinje; štaviše, oni su gori od životinja - oni su*

("ghāfilūn") - *ravnodušni ili nezainteresirani*.¹ No, kroz povijest dominiraju oni koji razumiju ili nastoje da razumiju da stvaranje, postojanje i trajanje Ovoga svijeta ima smisla, tj. ima Božanski cilj, i oni koji nastoje da nas uvjere da stvaranje, postojanje i trajanje svijeta nema smisla, tj. nema cilja, odnosno Ovaj svijet nije niotkoga osmišljen radi određenog cilja, već je puka slučajnost. "Mi jednostavno teturamo na ovom nesigurnom grebenu s krajnjom ravnotežom koju određuje fenomen, koji stoji ispod površine naše egzistencije. U tom smislu, Ajnštajn je pogriješio kad je kazao da se Bog ne kocka s univerzumom ili s univerzumima. Za sada, imali smo sreće. Ali, kao i svaka kocka koja se baca po stolu, naša sreća ne mora biti vječna."²

Dakako, nije teško zaključiti da je Lawrence M. Krauss eksponent one znanosti ili onih znanstvenika koji stvarnost vide na površini Prirode, od Njutna, koji je vidio da orbita Mjeseca ima veze s padom jabuke na površinu zemlje, do Darwina, koji je primijetio da je raznolikost života na Zemlji mogla nastati od jednog pretka, od jedne tvari, kroz prirodnu selekciju. Naravno, taj "jedan predak", o kojem govori Darwin, je "Jedna Duša" o kojoj Svevišnji Bog jasno govori u Časnom Kur'anu: *O ljudi, imajte svijest o vašem Gospodaru, koji vas je stvorio iz Jedne Duše, tj. iz "Jedne Tvari", iz koje nastaje par pa iz njega nastaje mnoštvo, tj. raznolikost, muškarca i žena...*³

Međutim, mnogo je više one znanosti ili onih znanstvenika koji vide smisao, vide jasan cilj u stvaranju, postojanju i trajanju Ovoga svijeta, koji je mogao biti umjesto *punine* ("melā" ili "plenum") čista *praznina* ("khalā" ili "void"), ali nije. Svijet je "punina", *melā'* ili *plenum*, "punina", koja nije mogla nastati ni kao slučajnost ni kao igra kocke. Stvaranje, postojanje i trajanje Ovoga svijeta ima smisla, ima cilj, kojeg je jasno definirao Stvoritelj kad je rekao: *Stvorio sam džinne i ljude i radi toga da Meni služe.*⁴

Prema tome, oni koji ne nalaze smisao ili cilj u stvaranju, postojanju i trajanju Ovoga svijeta, nisu spremni da služe Stvoritelju, koji je sve to stvorio. Oni ne dokazaju da svijet nema smisla. Oni samo pokazuju svoju odnos prema stvorenom svijetu, čije stvaranje, postojanje i trajanje ne ovisi o njihovom mišljenju, o njihovom "znanstvenom" stavu, koji, zapravo, nikog i ne obavezuje kao takav. Ovakvo mišljenje ili ovakav stav, koji se često krije iza znanosti ili znanstvenika, ne dokazuje ništa, već samo pokazuje nespremnost ili nesvjesnost znanstvenika o odgovornosti pred zavjetom, kojeg je čovjek, kao i sve drugo što je stvoreno, što postoji i što traje do određenog roka,

---

¹ Kur'an, 7:179.

² Vidi: Lawrence M. Krauss, *Why Are We Here?*, Simon & Schuster, London, 2017, str. 4.

³ Kur'an, 4:1.

⁴ Kur'an, 51:56.

položio pred svojim Stvoriteljem kad je bio upitan: "Nisam li ja vaš Gospodara?", pa je odgovorio: "Dakako" (*Kālu belā*).

Ovaj kosmogonijski detalj je veoma bitan i zato nije nikad suvišno da se na njega podsjeti, jer pitanje svih pitanja s kojima se čovjek suočavao a i danas se suočava jeste njegov pravi osjećaj svijesti o zavjetu čiste vjere, o zavjetu koji čovjeka vodi do jasnog cilja u smislu da se osjeća bitnim na Ovome svijetu, da se osjeća sretnim što živi, da se osjeća punim što zna da njegov život ima smisla, da njegov trud ima mjesta, da njegov um ima svjetla, da je njegova duša ispunjena i sretna.

CXX

Koja je danas najopasnija bolest u svijetu?

Svako od nas ima pravo i, rekao bih, slobodu da odluči kojoj vrsti ljudi želi da pripada: onoj koja misli i vjeruje da Ovaj svijet ima smisla ili onoj koja misli i vjeruje da Ovaj svijet nema smisla, da je sve ovo čisti besmisao, da je Ovaj svijet igra bez granica. Ne treba biti slijep pa ne primijetiti da smo svi mi ponekad bili u iskušenju da pomislimo da je Ovaj svijet samo igra bez granica, igra koja nema nikakvog smisla. O tome govori Svevišnji Bog na slijedeći način: *Upamtite, život na Ovome svijetu vama izgleda samo kao igra, zabava, međusobno hvalisanje i međusobno nadmetanje u imecima i evladima...*⁵

Ali, to nije smisao vašeg života. Smisao vašeg života je da osjetite ljubav Voljenog (*Mahbūb*) prema vama, kao i da On, Svevišnji osjeti vašu ljubav kroz čistu vjeru prema Njemu, koja se očituje u vašem zavjetu da ste Mu pokorni iz čiste ljubavi prema Njemu i nikom više. Taj stupanj svijesti o zavjetu čiste vjere je najviše što čovjek može da postigne na Ovome svijetu kako bi shvatio da sve što je Bog Svevišnji stvorio ima smisla, odnosno da Ovaj svijet i naš život na njemu, ma koliko kratko ili dugo trajao, ima smisla onoliko koliko smo svjesni smisla čiste vjere, kao zavjeta, koji ima svoj korijen u riječima "Kālū belā", kao neiscrpnom vrelu smisla čiste vjere o kojoj je ovdje riječ.

Zato je dužnost svakoga od nas da preispita svoje mišljenje i uvjerenje o smislu čiste vjere kao smislu sretnog života. Moramo jasno znati ili spoznati kojoj vrsti ljudi pripadamo. Onaj koji vjeruje u Boga Svevišnjeg i Sudnji dan sigurno pripada onoj vrsti ljudi koja misli i vjeruje da Ovaj svijet i naš život ima smisla. Nemojmo zaboraviti da je danas najopasnija bolest u svijetu misao ili vjera da život na Zemlji nema nikakvog smisla. Oni koji tako misle i koji tako vjeruju spremni su da unište svijet.

Onaj koji ima čistu vjeru i svjestan je čistog zavjeta prema Stvoritelju ne pripada toj vrsti ljudi. On pripada onoj vrsti ljudi koja misli i vjeruje da je

---

⁵ Kur'an, 57:20 .

Ovaj svijet stvoren da bude u pokornosti Svevišnjem Bogu. O tome će, ako Bog da, biti riječi i u slijedećem nastavku.

U slijedećem nastavku:

Vjera je zavjet (13)